

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

**ЄДНІСТЬ НАВЧАННЯ І НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ –
ГОЛОВНИЙ ПРИНЦИП УНІВЕРСИТЕТУ**

**Матеріали
звітної науково-практичної конференції викладачів,
докторантів та аспірантів**

**Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2016**

УДК 378.091.3+001.8](063)
ББК 74.480.278я431
Є 34

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 4 від 1 грудня 2016 року)

Редакційна рада:

- В. П. Андрущенко* – доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, ректор НПУ імені М. П. Драгоманова (*голова Редакційної ради*);
В. І. Бондар – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;
Р. М. Вернидуб – доктор філософських наук, професор;
В. Б. Євтух – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України;
І. І. Дробот – доктор історичних наук, професор;
М. С. Корець – доктор педагогічних наук, професор;
В. Г. Лавриненко – кандидат історичних наук, професор;
Л. І. Мацько – доктор філологічних наук, професор, академік НАПН України;
О. С. Падалка – доктор педагогічних наук, професор, чл.-кореспондент НАПН України;
М. В. Працьовитий – доктор фізико-математичних наук, професор, академік АНВО України;
В. П. Покась – кандидат педагогічних наук, професор;
В. М. Сильов – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;
Г. М. Торбін – доктор фізико-математичних наук, професор (*заступник голови Редакційної ради*);
М. І. Шут – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН України

Є 34 Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету: матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів та аспірантів 14-18 березня 2016 року / ред. рада: В. П. Андрущенко (голова) [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – 128 с.

В збірнику вміщено матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів та аспірантів університету “Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету”.

УДК 378.091.3+001.8](063)
ББК 74.480.278я431

© Автори статей та редакційна рада, 2016
© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016

ЗМІСТ

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Антошків М. С., Требенко О. О.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В НАВЧАННІ ВИЩОЇ АЛГЕБРИ НА БАЗІ ВІДКРИТОГО ОНЛАЙН-КУРСУ	3
--	---

Працьовитий М. В., Біленко В. І., Божонюк К. В.

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ "ЧИСЛОВІ СИСТЕМИ" ЯК НАУКОВОЇ ОСНОВИ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ	5
--	---

Біленко В. І., Божонюк К. В., Пасенко А. В., Стеця О. Б.

ІНТЕГРО-ПОЛІНОМІАЛЬНИЙ АЛГОРИТМ МОДЕЛЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ҐРУНТОВИХ ВОД	8
---	---

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ЕКОЛОГІЇ

Виходцева О. А.

ВПЛИВ СТРЕСОВОЇ СИТУАЦІЇ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЛЮДИНОЮ	11
--	----

Крім Н. В.

ПІДРУЧНИК ГЕОГРАФІЇ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО І КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ	13
--	----

Покась Л. А.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	16
---	----

Цуруль О. А.

МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	17
--	----

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

Бодрова Т. О.

ОСОБИСТІСНИЙ РЕСУРС МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА В РАКУРСІ МІЖСУБ'ЄКТНИХ ВИРОБНИЧИХ ВІДНОСИН	20
---	----

Згурська Н. М.

ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ФОРТЕПІАННОЇ МУЗИКИ У XX СТ.	22
---	----

Коробецька С. Ю.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	26
--	----

Топчієва І. О.

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ ЗАСОБАМИ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	28
--	----

конференціях студентів під керівництвом викладачів сприяють інтеграції науки і навчання. Науково-дослідницька діяльність – це колективна робота студента і викладача, яка позитивно впливає на рівень успішності та кар'єрний ріст людини. НДД – це інтелектуальна праця, спрямована на придбання знань, умінь і навичок [3, с. 7]. Наука виступає певним мотиватором у зростанні наукового потенціалу особистості. Вона допомагає студенту підкріпити теоретичні знання, поглибити наукові пізнання, одержати нову інтелектуальну власність. В умовах компетентнісного підходу теоретичні знання перетворюються у дію. Підготовка майбутнього учителя до педагогічної діяльності передбачає, як ми знаємо, не тільки оволодіння теоретичною сумою знань, а й озброєння її різними способами діяльності. Організація співпраці між студентами й викладачами на основі наукової взаємодії відбувається через взаєморозуміння та виконання спільного завдання. У зміст співробітництва закладено формування загальнонаукової, професійної та предметної компетентності.

Як показує практика, студентська молодь швидко адаптується у інноваційному середовищі і стає конкурентноспроможною в європейському освітньому просторі. Це допомагає викладачам рухатися у процесі саморозвитку й взаємозбагачує учасників процесу співпраці.

У Конвенції вищих навчальних закладів Європи "Формування європейського простору вищої освіти" (Саламанка, 2001 р.) підкреслюється, що якість освіти – це базова вимога, яка забезпечує відповідність ринку праці, мобільність, сумісність кваліфікацій та привабливість у освітньому середовищі [1]. Залучення студентів до участі в науковій роботі допоможе вирішити проблему формування професійної, наукової компетентності молоді.

Усе сказане дозволяє зробити висновок, щоб забезпечити студентам професійну компетентність необхідно зміст навчання поповнити інтегрованими уміньми-компетенціями, які в гармонійному поєднанні науки й освіти сприятимуть підвищенню якості навчання.

Використана література:

1. Андрущенко В. П. Учитель, якого чекають (польові педагогічні нотатки) / В. П. Андрущенко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 41-46.
2. Свіженко В. Інтеграція науки і освіти / В. Свіженко // Освіта України. – 2008. – № 11 січ. (№ 1-2). – С. 2.
3. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 5-те вид. – К.: Знання, 2006. – С. 7.

Abstract

Submitted by forms of activation of scientific-research work of students of higher educational establishments. The paper considers the integration of science and education as a factor of development of the scientific worldview of an active personality. Reasonably condition the development of the scientific-pedagogical thinking of students.

Keywords: *scientific-research work, future educators, concept, high school*

УДК 378.011.3-051:502:37.016

Цуруль О. А.

МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті обґрунтовано особливості підготовки та написання методичного розділу бакалаврських робіт майбутніх учителів природничих дисциплін. Визначено зміст та структуру методичного розділу, розкрито алгоритм наукового пошуку бакалаврів.

Ключові слова: *підготовка учителя, підготовка бакалавра, кваліфікаційна робота, методика навчання.*

У зв'язку із запровадженням на факультеті природничо-географічної освіти та екології нових навчальних планів підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" галузі знань "01 Освіта", які передбачають виконання всіма випускниками природничих спеціальностей (014 Середня освіта (Біологія), 014 Середня освіта (Географія), 014 Середня освіта (Хімія)) кваліфікаційних робіт, виникла нагальна потреба у формулюванні уніфікованих вимог до таких (нових) видів робіт і відповідно визначенні вимог до їх методичної складової.

Результати аналізу теоретичних напрацювань з проблеми [1, 2], досвіду ВНЗ України та ближнього зарубіжжя стали підставою для таких узагальнень:

1. Виконання випускної кваліфікаційної роботи – важливий напрямок підготовки бакалаврів.
2. Бакалаврська робота – науково-практичне дослідження студента, яке розкриває його особистісно-значущі компетенції.
3. Бакалаврська робота – самостійне наукове дослідження, опанування методикою проведення якого підвищує готовність майбутніх фахівців до подальшої професійно-педагогічної діяльності.

4. Якісне виконання процедури державної підсумкової атестації студентів-бакалаврів забезпечується в умовах реалізації спеціальної педагогічної технології підготовки та захисту випускної кваліфікаційної роботи, яка передбачає покрокове розв'язання професійних завдань і формує технологічний та дослідницький досвід студента.

5. Обґрунтовані загальні вимоги та понятійний апарат бакалаврських досліджень, проте інформація про особливості змісту та структури методичної складової кваліфікаційних робіт майбутніх учителів відсутня.

Багаторічний досвід керівництва науковою роботою студентів-біологів 3-5 курсів та результати власного дослідницького пошуку дозволяють запропонувати методичні рекомендації щодо особливостей підготовки та написання обов'язкового методичного розділу бакалаврських робіт майбутніх учителів природничих дисциплін.

Насамперед, студентів доцільно зорієнтувати на те, що саме у розділі методичного змісту потрібно розкрити зв'язок змісту проведеного бакалаврського дослідження із шкільним курсом біології (географії, хімії). Умовно кажучи у цьому пункті потрібно дати розгорнуту відповідь на питання: "Як результати проведеного дослідження можна використати у процесі проведення уроків, гурткових та факультативних занять, екскурсій і т.п. з біології (географії, хімії)?".

Назва такого методичного розділу: "Використання матеріалів дослідження у навчально-виховному процесі з біології (географії, хімії) загальноосвітніх навчальних закладів".

Для розробки змісту методичного розділу студентам важливо запропонувати чіткий алгоритм наукового пошуку. Потрібно, насамперед, визначити та охарактеризувати зв'язок предмету проведеного дослідження з чинною програмою:

- а) навчального предмета "Біологія" ("Географія", "Хімія") або варіант
- б) біологічного (географічного, хімічного) гуртка (факультативу, курсу за вибором), зазначивши клас, розділ (навчальну тему), вимоги до засвоєння учнями навчального змісту.

Наступним кроком є вибір оптимальної організаційної форми навчання, у якій можливе найбільш ефективне формування в учнів відповідних знань та умінь, розвиток пізнавального інтересу до вивчення досліджуваних біологічних (географічних, хімічних) процесів та явищ.

Такими формами можуть бути обрані уроки (різних типів та видів), факультатив, гурток, екскурсія тощо. Тому у межах бакалаврського дослідження доцільно розробити розгорнутий план-конспект (на вибір):

- а) уроку або фрагменти кількох уроків;
- б) факультативного заняття;
- в) заняття курсу за вибором;
- г) екскурсії;
- д) заняття гуртка або іншого групового чи масового заходу з предмету;

е) інших форм навчання.

Варто спланувати пізнавальну діяльність учнів з урахуванням сучасних тенденцій організації навчально-виховного процесу: використання інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів та прийомів, технологій особистісно-орієнтованого навчання тощо.

В окремих випадках, коли знання про досліджувані у бакалаврській роботі процеси та явища складні для засвоєння учнями (а тому можливе формування лише окремих елементів таких знань – уявлень та первинних понять) або процес формування відповідних знань – тривалий та складний, доцільно розробити (на вибір студента):

- перспективне планування процесу формування відповідних елементів знань або умінь (у форматі таблиці);

- систему завдань для формування відповідних елементів знань або умінь, організації самостійної роботи, розвитку пізнавального інтересу тощо;

- тематику дослідів (та (або) спостережень, міні-проектів) з короткими рекомендаціями щодо їх проведення і т.п.

Доцільно звернути увагу майбутніх учителів природничих дисциплін на те, що бакалаврська робота не передбачає:

- а) розробку експериментальних програм гуртків, факультативів, курсів за вибором;

- б) проведення опитувань, анкетувань, зрізів знань, формувального педагогічного експерименту.

Запропоновані методичні рекомендації мають апробаційний характер, про їх коректність та змістове наповнення можна буде робити висновки виключно на підставі кількарічного впровадження у реальний процес підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін не лише на факультеті природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М. П. Драгоманова, а й в інших провідних педагогічних університетах України.

Використана література:

1. Васильев В. М. Методика выполнения выпускной квалификационной работы бакалавров физико-математического образования, профиль информатика: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Владислав Михайлович Васильев. – СПб., 2005. – 18 с.
2. Слесарева Г. Д. Выпускная квалификационная работа как результат организации самостоятельной работы студентов в условиях реформирования высшей школы: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Галина Дмитриевна Слесарева. – Киров, 2008. – 23 с.

Abstract

This article examines the preparation and writing of methodical chapter of bachelor work of future teachers of natural sciences. The content and structure of methodical chapter disclosed, algorithm scientific research bachelors offered.

Keywords: *training of teacher, training of bachelor, qualification project, methods of teaching.*